

Alkibiades ve Filoktetes: Oligarşik Toplumda Kişinin Yetenek ve Hakları**Prof. Dr. Nihat Berker****Ders ve okumalar Türkçe olacaktır.**Çarşamba günleri 20:00-22:00, 20 Şub–19 Haz. 2019 ilgi için: nihatberker@khas.edu.tr, anberker@mit.edu**İlk ders: 20 Şubat 2019**<http://webprs.khas.edu.tr/~nberker/>, <http://web.mit.edu/physics/berker>

Tarih ve edebiyat boyunca, toplumlarına göre olağanilerisi yetenekleri olan kişiler yaşam belirleyici toplumsal tepkilere hedef olmuşlardır. Toplum bu kişilerden yararlanmış ve yararlanmamıştır, bu kişileri ödüllendirerek veya ödüllendirmeden. Toplum bu kişileri sınırlayabilir, hatta ezerek yokedebilir de. Bu konunun genişletilmiş, toplumda baskın güçlere aykırı algılandığında, kişinin haklarının korunması veya çiğnenmesidir. Çoğunluğun geniş çıkarlarına duyarsız bir ittifak tarafından kontrol edilen oligarşik toplumlarda, bu sorun çok ciddi boyut alır. Kişinin yetenekleri ve reaksiyoner oligarşi arasındaki çatışma en açık şekilde, Peloponez savaşları sırasında yaşamış olan Atinalı Alkibiades'in tarihi kişiliğinde görülmektedir. Fransız Akademisinden Jacqueline de Romily'nin, tamamen tarihi yazılara dayalı kitabı, belki de Peloponez savaşının sonucunu ve dolayısıyla Akdeniz medeniyetinin akışını belirleyen bu dinamiği ayrıntılı bir şekilde aktarıyor. Kişisel haklara oligarşik sataşmalara daha eski bir örnek, İlyada'daki Filoktetes öyküsünde görülmektedir. Bu öykü, Sofokles'in piyesinde kuvvetle aktarılmaktadır. Sofokles konuyu Antigone piyesinde de işlemiş, modern zamanda Jean Anouilh da bir katman daha eklemiştir. Daha yakın bir yansıma, Ortaçağ'dan, yine Fransız Akademisinden Marguerite Yourcenar'ın Zenon romanında ve, daha yakında, Bizans İmparatoru Romen Diyojen ve Osmanlı Mısır ve Hint Denizleri Kaptanı Piri Reis'in hayatlarındadır. Derste, tarihi, biyografik ve edebi çerçevelerde, oligarşik sataşmanın altında kişinin yetenek ve haklarının analizi yapılacaktır.

Throughout history and fiction, individuals with talents outstanding for their social setting have been subjected to a variety of life-determining societal responses. Society may or may not have derived benefits from these individuals, with or without promoting the individual. Society would also circumscribe or even crush such an individual. A more general reflection of this issue is the protection/transgression of an individual's rights when they are perceived to be at odds with the dominant forces of society. The problem becomes acute in oligarchical societies, which are controlled by a close-knit coalition insensitive to the larger benefit of the majority. The conflict between individual talent and reactionary oligarchy is vividly seen in the historical character of Alcibiades of Athens, during the Peloponnesian War. The recent book of Jacqueline de Romily, of the Académie Française, based solely on historical reports, provides a full account of this dynamic which arguably determined the outcome of the Peloponnesian War and thereby the flow of Mediterranean civilization. The conflict of oligarchic transgression over individual rights has been given attention much earlier, as in the story of Philoctetes in the Iliad, as masterfully focussed in the play by Sophocles. Sophocles again deals with the topic in his play Antigone and, in modern times, Jean Anouilh introduces yet another layer. A more recent reflection, from the Middle Ages, is in the novel The Abyss (L'Œuvre au Noir) of Marguerite Yourcenar, also of the Académie Française, and, even more recently, in the life histories of Byzantine Emperor Romanos Diogenes and Ottoman Captain of Egypt and the Indian Seas Piri Reis. A critical analysis of individual talents and rights under oligarchic encroachment will be conducted, with historical, biographical, and literary settings.

Alcibiades, Jacqueline de Romily (N. Berker anlatacaktır); **Filoktetes**, Sofokles; **Peloponnesos Savaşları**, Thukydides; **Antigone**, Sofokles; **Antigone**, J. Anouilh; **Zenon**, Marguerite Yourcenar.

Ders, herkese açıktır. Derse katılım için okuma ödevlerini, sınıf yazılarını, sınavları, dönem ödevini yapmak mutlaka gerekmektedir. Ders ve okumalar Türkçe olacaktır. Derse katılım için <http://acik-ders.khas.edu.tr> web adresine başvurulmalıdır. Derse kabul edilip kayıt olanlar için, kabuldən hemen sonra yatırılması gereken geri verilmez 250 TL kayıt ücreti vardır. Ders kontenjanının çabuk dolması beklenmektedir. Her hafta kitaplardan okuma ödevi olacaktır. Her hafta 200 sayfa civarında okumaya hazır değilseniz, kesinlikle başvurmayın ve okumaya hazır bir başkasının yerini almayın. Sınıf yazısı: Her hafta notlandırılan bir sınıf yazısı olacaktır. Dönem ödevi: Romanların biyografik, siyasi, sosyal ve kültürel çerçevesi üzerine. Dönem ortası, sonu sınavları olacaktır. Nota katkıları: Sınıf yazıları 40%, dönem ödevi 15%, arasınav 20%, dönem sonu sınavı 25%. **Başarılı katılımcılara**

LÜTFEN DUYURU TAHTASINA ASINIZ

Üstün Başarı Sertifikası veya Başarı Sertifikası verilecektir. Üstün Başarı Sertifikasını alanlara referans olunabilir ve/veya tavsiye mektubu yazılabilir.